

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1857.

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 180.

ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΤΣΙΓΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΥΤΩΝ,

ὑπὸ

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδια 178 καὶ 179.)

•••••

Ἄστρον — B. Therbinee — Π. ἐλλείπει —
Βόρ. Cherdillas — Trebena.

Παρά Σανσκρ. Iaara—ἀστήρ πλανήτης, ἀστερι-
σμός. Πιθανὸν παρὰ τοῦ slaara, ἀποβολὴ τοῦ ἀρ-
κτικοῦ συμφώνου.

Ἐκ τούτου τὸ ἡμέτερον ἀστήρ καὶ ἄστρον, καὶ
τὸ ὁμοιόφωνον λατινικὸν aster καὶ astrum. Ἡ
σημασία τῆς Σανσκρ. Iaara εἶναι καὶ λάμπειν, καὶ
ἀκτινοβολῶν. Ἀπὸ τοῦ ῥήματος Irīi—περῶ, διζ-
δαίνω, ὅθεν παράγεται ἡ Iaara, ἄστρον, εἶναι καὶ ἡ
λέξις Iaara, ἡ ὁποία εἰς τὰ λεξικά δὲν ἔχει

τὴν σημασίαν ταύτην τοῦ ἀστέρος. Καὶ ὁμῶς παρὰ
τῆς σανσκριτικῆς ταύτης λέξεως παράγω τὰς τῶν
Ἀτσιγγάνων Therbinee καὶ Trebena. Ἀπὸ τοῦ
ῥήμα Kri κάμνω, ποιῶ (λατ. creo) σχηματίζε-
ται ἡ κοινὴ σανσκριτικὴ λέξις Kaarana—πράξις.
Ἀπὸ τοῦ ῥήμα mri—θνήσκω—(λατ. morior), ἡ
maraan θάνατος. Οὕτω καὶ ἡ Iaara τακτικῶς
σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ῥήμα Irīi. Ἀπὸ τοῦ ῥήμα mri
παράγεται καὶ ἡ λέξις maras—θάνατος (ἑλλην.
μόρος, λατ. mors) ἔχουσα τὴν αὐτὴν σημασίαν τῆς
ἀνω maarana. Ἐκ τῆς ἀναλογίας ταύτης λέγω,
ὅτι ἡ λέξις Iaara, σημαίνει ἄστρον, καθὼς τὸ
Iaara; ἀμφότεραι δὲ αὗται παράγονται παρὰ τοῦ
ῥήματος Irīi. Τὴν σημασίαν ταύτην τῆς λέξεως Ia-
rana, δὲν εὐρίσκομεν εἰς τὸ μέγα λεξικὸν τοῦ Wil-
son, ἡ δὲ ἀναλογία καὶ σημασία αὕτη τῶν λέξεων
τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων μὲ πείθει ὅτι εἶχαν
ἄλλοτε τοιαύτην σημασίαν. Ἄλλη λέξις συγγενῆς
ταύτης καὶ παρὰ τῆς ἀνω ῥίζης παραγομένη, Ia-
rani, σημαίνει τὸν ἥλιον, ἀκτῖνα φωτός. Δὲν ἀμ-
φιβάλλω ὅτι, ὅταν μάθωμεν ἐτι πλεῖον περὶ
τῆς Σανσκρίτης, πολλὰ αὐτῆς σκοτεινὰ μέρη θέ-
λουσι φωτισθῆναι, καὶ πολλὰ ἐλλείψεις ἀναπληρωθῆναι

διὰ τῶν διχλέκτων αὐτῆς, ὡς καθεκάστην συμβαίνει εἰς τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν σλαβονικὴν. Ἡ δὲ λέξις τοῦ Βόρρω Cherdillas, καὶ ἡ ἀλλαχού τοῦ γλωσσάριου αὐτοῦ εὐρισκομένη Cherdino—ἄστρον τῆς αὐγῆς, εἰκάζω ὅτι εἶναι ἰσπανικῆς καταγωγῆς.

Θεός — B. Devel — Π. Devél — Βορ. Debel. Ostebel — Umdebel.

Αἱ ἐρμηνεῖαι αὐταὶ ὁμοιάζουσι· παράγονται δὲ ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν deva—Θεός, λατ. Deus. Εἰς τοὺς ποιητὰς ἐλέγετο deva καὶ ὁ βασιλεὺς.—devii—Θεά. Περὶ τῶν πρώτων συλλαβῶν or-debel, καὶ um-debel, φρονῶ ὅτι εἶναι μόρια χάριν εὐφωνίας. Ὁ Βόρρω λέγει ὅτι πιθανὸν τῆς δευτέρας λέξεως τὸ um, νὰ ᾔηται τὸ om, τὰ ἄρρητα καὶ μυστηριώδη γράμματα τῆς Ἰνδικῆς θεότητος. Ἡ λέξις deva, εἰς τοὺς μᾶλλον νεωτέρους συγγραφαῖς τῆς Ἰνδίας, ἐσήμαινε καὶ τοὺς ἥρωας, τοὺς μετέπειτα ἀποθεωθέντας καὶ ὡς θεοὺς λατρευομένους. Ὁ K. Βράουν λέγει εἰς τὸ γλωσσάριόν του ὅτι Ἀτσίγγανος τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος ἐπρόφερε τὴν λέξιν ταύτην o-del καὶ odand καὶ odavel. Τὸ o εἶναι τὸ σύνθημα ἄρθρον.

Διάβολος — B. Benk — Π. Benk — Βορ. Bengue — Bengui.

Ἡ σανσκριτικὴ λέξις pangka σημαίνει βόρβορον, ἰλύν· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄδης τῶν Ἰνδῶν διηρεῖτο εἰς μέρη τινά, τῶν ὁποίων ἐν ἐλέγετο βορβορώδης ἄδης, πιθανὸν νὰ ὠνομάσθησαν ἐντεῦθεν καὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν ἄδην τοῦτον. Τὴν εἰκασίαν ταύτην ἐνισχύουσι δύο λέξεις τῆς Σανσκριτῆς, ἡ pangkadhuma, μία διαίρεσις τῆς κολάσεως, καὶ ἡ pangkaprabha, ἡ κόλασις τοῦ βορβόρου. Ταύτην τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως Benk, τὴν ὁποῖαν δίδει καὶ ὁ Βόρρω, εὐρίσκω πάσης ἄλλης πιθανωτέραν.

Κύων — B. Rikono — Π. Schiukél. — Rukon — Βορ. Chuquel.

Περὶ τῆς Rikono καὶ Rukon ἀπορῶ τί νὰ εἴπω· περὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων ἐρμηνειῶν λέγω, ὅτι πιθανὸν νὰ συγγενεύωσι μετὰ τῆς σανσκριτικῆς djukuta καὶ djakuta, κύων.

Θάλασσα — B. Darao — Π. Māra — Βορ. Loria

Ἀγνοῶ πῶς εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς θαλάσσης, εἰσεχώρησεν εἰς τὸ γλωσσάριον τοῦ K. Βράουν τὸ ῥῆμα Darav, —φοβοῦμαι, τὸ ὁποῖον καθὼς καὶ τὸ Daranar ἐξηγεῖ ὁ Βόρρω temer—φοβοῦμαι. Ἡ Ἀτσίγγανις δις καὶ τρίς μοι εἶπεν, ὅτι τὸ Darava λέγεται τουρκιστὶ Korkarim. Καὶ τοιαύτην πρέπει νὰ ᾔηται τῆς λέξεως ταύτης ἡ ἀληθὴς σημασία· διότι τὸ ῥῆμα dri, σημαίνει φοβοῦμαι, καὶ dara, φόβος-τρόμος. Ἐκτὸς τῆς λέξεως ταύτης σημειώνει ὁ K. Βράουν, εἰς ἄλλο μέρος τοῦ γλωσσαρίου του, τὴν λέξιν Imarra—θάλασσαν, δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἀτσίγγανου. Ἡ περ' ἐμοῦ σημειωμένη εἶναι τῆς σανσκριτικῆς ἡ mīra—ὠκεανός, θάλασσα, λατινιστὶ mara, καὶ σλαβιστὶ more—θάλασσα. Περὶ τῆς ἐρμηνείας Loria τοῦ Βόρρω, δὲν γνωρίζω τι βέβαιον. Τροπὴ τοῦ l εἰς d γίνεται Loria ὁμοιάζουσα τὴν περσικὴν derya, καὶ τὴν ἀρ-

χαίναν περσικὴν daryah, μέγας ποταμός, θάλασσα. Ἡ περσικὴ, θυγάτηρ οὕσα τῆς Σανσκριτῆς διὰ τῆς Ζενδικῆς, πιθανὸν νὰ ἐδανείσθη τὴν λέξιν παρ' ἐκείνης· πιθανώτερον δὲ τοῦτο διότι εἰς τὰ σρηνοσιδῆ γράμματα τῶν Ἀσσυρίων, ἀπαντῶμεν τὴν λέξιν taradara, πέραν τῆς θαλάσσης, ὑπερθαλάσσης· ὅθεν ἡ περσικὴ λέξις derya, εἶναι πιθανὸν καθαρὰς σανσκριτικῆς καταγωγῆς, συγγενεύουσα μετὰ τῆς σανσκριτικῆς daranī, ποταμοῦ ἢ θαλάσσης ρεύματα, ἐκ τοῦ ῥήματος drii σχίζω, κατακρημνίζω τὰς ὀχθὰς, καὶ ὑπερβαίνω αὐτάς (ἐπὶ ρευμάτων ποταμοῦ). Ταῦτα, ἐνθυμίζω τὸν ἀναγνώστην, εἶναι εἰκασίαι.

Πλοῖον — B. Ghamee — Π. Ghemi — Βορ. Berdo — Bero.

Αἱ δύο πρῶται ἐρμηνεῖαι εἶναι τουρκικαὶ ghemi πλοῖον. Αἱ δύο τοῦ Βόρρω, ἂν δὲν ᾔηται ἰσπανικῆς καταγωγῆς, ἀνάγονται εἰς τὸ σανσκριτικὸν ἐπίθετον bhartri, τοῦ ὁποῖου ἡ πτωτικὴ ὀνομαστικὴ εἶναι bharta, καὶ σημαίνει τὸν φέροντα, τὸν κρατοῦντα. Ἡ σημασία αὕτη ἀρμόζει κάλλιστα εἰς πλοῖα.

Πατήρ — B. Dat — Π. Dat — Βορ. Bato-Batu.

Δύο ἐπίθετα σανσκριτικὰ ἐγέννησαν τὰς λέξεις ταύτας. Τὸ μὲν tata, σημαίνει τὸν σεβάσμιον, ἀξιέραστον, καὶ ἐπομένως τὸν πατέρα. Εἰς τὰ σύνθετα ὀνόματα ἡ λέξις σημαίνει κυρίως πατέρα, γεννήτορα, καθὼς tatagu-πατρικός, tatatulya-θεὸς ἐκ πατρός. Τὸ δεύτερον τοῦ Βόρρω Bato καὶ Batu εἶναι τῆς σανσκριτικῆς ἡ κοινοτάτη pitri, καὶ ὀνομαστικὴ πτωτικὴ pita, πατήρ. Ἡ λέξις αὕτη διαφυλάττεται εἰς ὅλας τὰς ἀρχαίας καὶ νέας τῆς Εὐρώπης γλώσσας, ἀλλοιωμένη κατὰ τὸ πνεῦμα ἐκάστης. Περσιστὶ, beder, ἑλληνιστὶ, πατήρ, λατινιστὶ, pater, γερμανιστὶ, vater, ἀγγλιστὶ, father. Ἡ λέξις αὕτη ῥίζαν ἔχει τὴν ra—τρέφω· ὅθεν καὶ rapus—τροφός, ἐπιμελητής, ἑλληνιστὶ πάππος, καὶ κοινῶς papa εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Μήτηρ — B. Dy — Π. Midé — Βορ. Day — Chinday.

Τοῦ Βράουν ἡ ἐρμηνεία Dy, προφερομένη Daī, εἶναι ἐπίθετον θωπευτικὸν τῶν τέκνων πρὸς τὴν μητέρα, καθὼς καὶ ὁ Βόρρω μαρτυρεῖ εἰς τὸ γλωσσάριόν του (ἐν λέξει Day), λέγων ὅτι ἡ λέξις αὕτη ἐνίοτε παρὰ τῶν παιδῶν πρὸς τὴν μητέρα ἀποτεινομένη, σημαίνει μᾶλλον τὴν τροφόν, τὴν ἀγγλιστὶ λεγομένην nurse. Ἡ λέξις Daīs τῶν κατοικούντων τὴν εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν χριστιανῶν, ἀποτείνεται ποτὲ μὲν πρὸς τὸν πατέρα, ποτὲ δὲ πρὸς τὸν θεῖον καὶ τοὺς εὐεργέτας. Ἡ Chinday εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς. Τὴν δὲ ἐμὴν ἐρμηνείαν παράγω παρὰ τῆς σανσκριτικῆς matri, καὶ ὀνομαστικὴ πτωτικὴ mata-μήτηρ, παραγομένης ἀπὸ τὴν ῥίζαν mana, σέβομαι, τὴν ὁποῖαν ὡς καὶ τὴν προλαβοῦσαν pita, ἐφύλαξαν αἱ γλώσσαι ὅλαι σχεδὸν τῆς Εὐρώπης· περσιστὶ, mader, ἑλληνιστὶ, μήτηρ, λατινιστὶ, mater, γερμανιστὶ, mutter, ἀγγλιστὶ, mother. Παράδοξον εἶναι ὅτι ἐνῶ τόσαι γλώσσαι ἐφύλαξαν τὸ r τῆς ἀπώτερου ὀνομαστικῆς, ἡ

γλώσσα τῶν Ἀτσιγγάνων ἀπέβαλεν αὐτό, ἢ μᾶλλον ἐρύλαξε καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ εἰς τὸν πατέρα τὴν πτωτικὴν ὀνομαστικὴν.

Συμβία—B. Milomnee. Π. Romi—Bόρ. Romi.

Περὶ τῆς λέξεως ταύτης θέλω ὁμιλήσει ἐξετάζων τὰς ὀνομασίας τῶν Ἀτσιγγάνων. Παρατηρῶ μόνον ὅτι τοῦ Βράουν ἡ ἐρμηνεία πρέπει τὰ γραφῆ *miromnee* ἀντὶ *milomnee*, διότι οὕτω σημαίνει *συμβία μου*. Οὕτω βεβηχίως ἐπρόφερον ὁ Ἀτσιγγάνος, ἀλλ' ὁ Κ. Βράουν δὲν ἐχώρισε τὴν λέξιν ἀπὸ τὴν ἀντωνυμίαν.

Ἐγκυρος — B. Kamnee. Π. Kamni — Bόρ. Cambri

Αἱ λέξεις αὗται συγγενεύουσι μετὰ τῆς σανσκριτικῆς *kamini*, γυνὴ ἐν γένει, καὶ πολλάκις συμβία ἐρασμία καὶ φίλανδρος. Ἡ λέξις παράγεται παρὰ τοῦ ῥήματος *kama*-ὀρέγομαι, ἀγαπῶ.

Σίδηρος—B. Sastir—Π. Sastri—Bόρ. Sas.

Ἡ σανσκριτικὴ *shastra* σημαίνει τὸν σίδηρον, καὶ πᾶν ὄπλον πολεμικὸν ἐκ σιδήρου κατασκευαζόμενον *shastrii* τὸ μαχαίριον παρὰ τοῦ ῥήματος *shasa* πληγόνω, θνατόνω. Ἄλλη λέξις συγγενὴς σημαίνει τὸν σίδηρον ἀπλῶς, *shastraka*.

Χεῖρ — B. Domuk — Π. Vast — Bόρ. Chova Bas, πληθ. Bastes.

Ἀνέφερον ἀνωτέρω ὅτι *Domuk* εἶναι γράνθος. Ἡ δευτέρα ἐρμηνεία εἶναι ἡ σανσκριτικὴ *khasta*, σημαίνουσα χεῖρα, ὡς καὶ τὴν προδοσιδίδα τοῦ ἐλέφαντος. Τὴν ἐρμηνείαν *Chova* ἐξηγεῖ αὐτὸς ὁ Βόρρω *tcharpata*—ἡ παλάμη μετὰ τῶν ἀνοικτῶν δακτύλων. Ἡ ἐξηγήσις αὕτη εἶναι παντάπασιν ἀπίθανος. Αἱ λέξεις *Bas*, καὶ ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς *Bastes* εἶναι συγγενεῖς τῆς σανσκριτικῆς *khasta*, τῆς ὁποίας ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς εἶναι *khastas*, καὶ ὅχι καθὼς σημειώνει ὁ Βόρρω ἐκ τῆς περσικῆς *Bazu*, διότι αὕτη συγγενεὺς μετὰ τῆς σανσκριτικῆς *bahu*, πῆχυς — *brachium*.

Δάκτυλος — B. Wass — Π. ἐλλείπει — Bόρ. ἐλλείπει.

Ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ ἀνω μνημονευομένη *Vast*, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. Βράουν κατέγραψε κατὰ λάθος ἀντὶ τῆς χειρός.

Ὄφθαλμός—B. Yaka—Π. Yak—Bόρ. Aquia.

Τὸ τελικὸν ἄλφω τοῦ Κ. Βράουν ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν τραχείαν προφορὰν τοῦ *k*. Παρὰ Σανσκριταῖς *aksi*—ὀφθαλμός, γραφομένη καὶ *aksa* εἰς τὸ τέλος συνθέτων ὀνομάτων. Γνωστὸν εἶναι εἰς ὅλους πόσαν συγγενεύουσι τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν τὰ ὀνόματα τοῦ ὀφθαλμοῦ μετὰ τοῦ *aksa* καὶ *aksi*. Ἡ λατινικὴ *oculus* ἀναγνωρίζει ἀρχαίαν λέξιν *ocus*, ὅθεν ἡ ὑποκοριστικὴ *oculus*. Ταύτην τὴν παρά τι-νων λεξικογράφων ὑποτιθεμένην ὑποκοριστικὴν, φυλάττει ἀπαράλλακτον ἡ σλαβονικὴ *oko*, ὀφθαλμός, γερμανιστὶ, *auge*, ἀγγλιστὶ, *eye*. Τὸ ἡμίφωνον *y* εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν πρώτων ὀνόματων ἐρμηνειῶν, εἶναι κοινὸν εἰς πολλὰ ἔθνη προτιμῶντα τὴν προσθήκην ταύτην παρὰ τὴν γυνήν τῶν ἀρκτικῶν προγενέτων ἀπαγγελίαν, καθὼς καὶ ἡμεῖς λέγομεν αἶμα

—γέμα. Οἱ Σλάβοι τὸ μεταχειρίζονται κατακόρως.

Καλὸν νὰ εἰπω, πρὸς χάριν τῶν μελετώντων ὁμοίαις ἀτελεῖς καὶ ἀνερευνήτους διαλέκτους, ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν γλωσσάριον εὐρίσκω τὸν ὀφθαλμὸν ἐτυμολογούμενον *monoyak*, σφάλμα ὁμοίον τῷ τοῦ Κ. Βράουν εἰς τὴν λέξιν *Συμβία, milomnee*. Τὸ *monoyak* εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς ἀντωνυμίας *mon* ἐμῆς, καὶ *yak*, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ὀνόματος. Ἡ παραβολὴ τῶν ἐρμηνειῶν μὲ διώρθωσε, καθὼς καὶ ἐγὼ διώρθωσα τινὰ τοῦ Κ. Βράουν.

Ῥίς—B. Nak—Π. Nak—Bόρ. Naqui-Pavi.

Λέξεις ὅλαι παραγόμεναι παρὰ τῆς σανσκριτικῆς *nas* καὶ *nasa*, τὴν παρ' ἡμῶν μῦτιν δηλούσας, τροπῇ τοῦ *s* εἰς *k*, παρὰ δὲ Σλάβοις *nos*, ῥίς. Ἡ γλώσσα τῶν Ἀτσιγγάνων ἐνασμενίζεται εἰς τὰ τραχέα σύμφωνα, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ *k* καὶ τὸ συγγενὲς *tch*. Παρὰ Λατίνοις *nares* οἱ ῥῶθνες καὶ ἡ ῥίς, παρὰ Γερμανοῖς *nase*, καὶ παρ' Ἀγγλοῖς *nose*. Τὴν δευτέραν ἐρμηνείαν τοῦ Βόρρω ἀγνοῶ.

Ὀδοὺς—B. Danda.—Π. Dant — Bόρ. Danti.

Παρὰ Σανσκριταῖς *dat*, καὶ ὀνομαστικὴ πτωτικὴ *data*—ὀδοὺς. Λέγεται προσέτι καὶ *dantus*. Οὕτως ὀνομάζονται καὶ οἱ ὀδόντες τοῦ ἐλέφαντος, καὶ τὸ ἐλεφάντινον ὄστον. Αἱ λέξεις αὗται παράγονται παρὰ τοῦ ῥήματος *dam*-δαμάζω, καταπονῶ. Ὁ Bopp νομίζει ὅτι ἡ λέξις *dat* ἦτο τὸ πάλαι *adat* καὶ *dantas-adantas*, ἐξηγῶν τοιοῦτοτρόπως τὴν προσθήκην τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος *o* εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὀδοῦς· ἀλλ' αἱ πολυάριθμοι διάλεκτοι αἱ φυλάξασαι τὴν λέξιν ταύτην σχεδὸν ἀμετάτρεπτον μαρτυροῦσι τὴν πρωτογενῆ *danta*. Ἄλλη σανσκριτικὴ λέξις *danshta*, σημαίνουσα ὀδόντα μακρὸν καὶ ἐξέχοντα, παραγομένη παρὰ τοῦ *dansha*—δάκνω, ἐφαρμόζεται εἰς ζῶα, αἷον τὸν ἐλέφαντα, γούρον, κτλ.

Χεῖλος—B. Ushta—Π. Must—Bόρ. ἐλλείπει.

Ἀμφότεραι αἱ λέξεις αὗται ἀνήκουσι, νομίζω, μᾶλλον εἰς τὸ στόμα παρὰ εἰς τὸ χεῖλος· παράδοξον δὲ δὲν εἶναι ἐὰν οἱ Ἀτσιγγάνοι ἐνόησαν τὸ στόμα. Ἡ λέξις στόμα τῆς Σανσκριτῆς εἶναι *nasyam*, γένους οὐδετέρου, σημαίνουσα στόμα, πολλάκις δὲ καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν ὄψιν. Ἀπὸ λέξιν ἄλλην ὁμοίωσιν ταύτης τὴν *oshta* παράγονται αὗται αἱ ἐρμηνεῖαι, καθὼς καὶ αἱ λατινικαὶ *os-oris-ostium*—στόμα, στόμιον, καὶ ἡ σλαβονικὴ *ustia*. Ἡ παρ' ἐμοῦ σημειουμένη *must* εἶναι, ὡς νομίζω, ἡ *ushta* μετὰ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας *mon*-ἐμῆς, ἢ καὶ ἡ Ἀτσιγγανὶς δις καὶ τρίς τὴν ἐπρόφερον οὕτω κατ' ἐπανάληψιν. Ἡ γυνήσια τοῦ Κ. Βράουν ἐρμηνεία, καὶ ἡ πολλάκις εἰς ἄλλα ὀνόματα προσκολληθεῖσα ἀντωνυμία, μὲ πείθουσιν ὅτι εἶναι τὸ ὄνομα μετὰ τῆς ἀντωνυμίας. Προσθέτω μόνον, πρὸς σαφήνειαν τῆς λέξεως (εἴποτε *must* εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐρμηνεία), τὴν σανσκριτικὴν *maha*, μετὰ τῆς ὁποίας ἡ λέξις αὕτη ὁμοφωνεῖ, σημαίνουσα στόμα, πρόσωπον, σχετιζομένη μὲ πολλὰς λέξεις τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Παρ' Ἑλ-

λησι μύτις, γοθιστί, *muntis*, ἀγγλιστί *mouth*, στόμα (α).

Αὐτίον—B. Kana—Π. Kan—Βόρ. Cani.

Ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ σανσκριτικὴ *Kana*, παρὰ τοῦ ῥήματος *Kana*, ἀκούω, καὶ κοινοτάτη εἰς ὅλην τὴν σανσκριτικὴν φιλολογίαν. Τὸ *r* ἐστράπη χάριν εὐφωνίας εἰς *n*.

Τρίχες—B. Bala—Π. Bāl—Βόρ. Bal.

Ἡ σανσκριτικὴ λέξις *baala* τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω ἀνέφερα λαλῶν περὶ τοῦ πώλου, σημαίνει καὶ κυρίως τρίχας. Παρὰ Σανσκρ. *baalakrimi*—τῶν τριχῶν ἡ (*krimi* σκόληξ) φθείρ. Σημαίνει προσέτι καὶ τὰς οὐράς ἐλεφάντων καὶ ἀλόγων, καὶ ἐν γένει τὴν οὐράν. Ἐνταῦθεν ἐγεννήθη ἡ λατινικὴ *pilus* καὶ ἡ γαλλικὴ *poil*.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς λέξεως *baala* καὶ λατ. *pilus*, ἃς μὲ συγχωρήσῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ κάμω τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν. Τὰ λατινικὰ λεξικά σημαίνουν τὴν λέξιν *capillus*, σύνθετον παρὰ τοῦ *caput* καὶ *pilus*, ὁπλ. *capitis pilum*, τρίχας τῆς κεφαλῆς. Ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν μοι ἤρесе ποτὲ, οὔτε νομίζω δυνατόν νὰ ἐσχημάτιζον οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι τοιαῦτα τραγέλαφα ὀνόματα. Ἡ ἐτυμολογία μετέβη ἀπὸ λεξικὸν εἰς λεξικόν, καὶ ἐτι σήμερον εἰς τὰ σχολεῖα τοιαύτην παραδέχονται ὡς προφανῆ καὶ ἀληθεστάτην. Λέγω λοιπὸν πρὸς ἐξήγησιν αὐτῆς, ὅτι ἡ λέξις *capillus* εἶναι ἡ σανσκριτικὴ *kapalas*, ἀλλοιωθεῖσα κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχηματιζομένης λατινικῆς γλώσσης. Ἡ σανσκριτικὴ αὕτη λέξις σημαίνει τὸ κρανίον ὅλον ἢ τὰ ὀστέα αὐτοῦ, παράγεται δὲ παρὰ τοῦ *ka*-καφαλή-καὶ τοῦ ῥήματος *paala*—φυλάττω, φρουρῶ—τὸν μυελόν, τὸν νοῦν. Ὅθεν ἡ *kapalas*, ἡ σημαίνουσα τὰ ὀστέα, κατὰ φυσικὸν λόγον ἐλέχθη καὶ διὰ τὰς τρίχας τὰς ὁποίας ἡ θεία πρόνοια ἔθεσε πρὸς πλείωτάραν αὐτῆς προφύλαξιν. Παρὰ Σανσκρ. *gorala*, παρὰ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος *go*-βοῦς, καὶ *paala*-φύλαξ τῶν βοῶν-ποιμὴν. Ἡ λέξις *go* σημαίνει ἐνταυτῷ καὶ γῆν, ὅθεν καὶ τὸν φρουροῦντα τὴν γῆν, ἡγεμόνα, βεσιλέα. Ἡ ἐτυμολογία αὕτη τῆς *capillus*, ἐνισχύεται παρὰ τῆς ἡμετέρας, κεφαλῆς, τῆς ὁποίας τὰ γενέθλια εἶναι ἀναντιρρόητως ἐκ τῆς σανσκριτικῆς ταύτης λέξεως.

Πόδες—B. Peera—Π. Pūno—Βόρ. Pīrō—Pīro—Pindro.

Ἡ σανσκριτικὴ μεταχειρίζεται συνήθως τὴν λέξιν *paad* καὶ *paada*, παρὰ τῆς ῥίζης *pada*—βαίνω.

(π) Ἐάν φροντίς περὶ λέξεως λαλουμένης γλώσσης ἴσως φανῇ παράδοξος εἰς τὸν ἀναγνώστην. Λέγω λοιπὸν πρὸς ἀπολογία, ὅτι δὲ καὶ εἶναι πρῶτον μὲν νὰ κατανοήσῃ τις τοῦτ' Ἀποειργάνους νὰ διδάξωσιν εἰς ἄλλους τὴν γλώσσάν των, διότι ὑποπτεύονται καὶ φοβοῦνται· δεύτερον δὲ νὰ εὐρεθῶσιν αἰδήμονες ταύτης, καὶ δυνάμενοι εἰς τὴν ἀπογγυλίαν νὰ χωρίζωσι τὰ ἄρθρα καὶ τὰς ἀντωνυμίας ἀπὸ τὰς καθαρὰς λέξεις. Τρίτον ἐν ἀγνοίᾳ τῶν προτινόμενων λέξεων, διὰ νὰ μὴ φανερώσῃ τὴν τῶσιν παχυλὴν ἀμάθειάν των, λέγουσιν ἄλλας ἀντ' ἄλλων λέξεις, καὶ τότε γίνεται κακοπηνὴς τὸ κομικὸν καὶ γελοῖον τοῦ φιλομαθοῦς ἱεργετοῦ.

ὅθεν καὶ ἡ ἡμετέρα ποδ-ός καὶ λατινιστί *ped-is*, καὶ πέδη, κτλ. Παράβαλε καὶ τὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν συνήθει· τοῦ ποδός ὁμοφώνους σημεῖαι, παραγομένας παρὰ ταύτης τῆς ῥίζης *pada*-βαίνω. Τοῦ παρόντος γλωσσάρου αἱ ἐρμηνεῖαι δὲν φαίνονται ἔχουσαι οὐδεμίαν συγγένειαν μετὰ τῆς ῥίζης ταύτης, παράγονται δὲ παρ' ἄλλης λέξεως *parshni*, καὶ *prishni*-πτέρνα. Μετὰ ταύτης συγγενεῖαι καὶ ἡ σλαβονικὴ *plesna*-πέλμα, ταρσός, τροπὴ τοῦ *r* εἰς *l*. (Ἴδε κατωτέρω, ἀδελφός). Ἄν τοιαύτη εἶναι ἡ ἀληθὴς τῆς λέξεως καταγωγὴ, τότε ἡ δευτέρα ἐρμηνεία φυλάττει καθαρώτερα τῶν ἄλλων τὴν συγγένειαν τῆς ἀρχαιτύπου Σανσκριτικῆς. Αἱ πλείωται ὀνομασίαι τοῦ σώματος, εἶναι πάντῃ ἀσαφεῖς, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ στόματα τοῦ ἀγραμμάτου λαοῦ· καὶ παράδοξον δὲν εἶναι ἂν τὴν πτέρναν ἐξέλαβον ἀντὶ τοῦ ὅλου ποδός. Ἄλλο ὄνομα ὁμοιον τούτου μᾶς παρέχει ἡ σανσκριτικὴ *kara*, διαβαίνω· ὅθεν καὶ ἡ ἐλληνικὴ περὶ, τὸ ὁποῖον πιθανόν νὰ ἐγέννησε τὰ ἄνω ὀνόματα. Ὡς λοιπὸν τὸ *pada* ἐγέννησε τὸ *padas*, πόδα, οὕτω καὶ τὸ *paara*, διαβαίνω, ἐπλασε τὸ *peera*, καὶ τὰς ἄλλας τοῦ Βόρρω ἐτυμολογίας. Τὸ *r*, καθὼς ἄλλοτε ἀνέφερα, εἶναι σύμφωνον μονιμώτατον, ἀδιαλείπτως ἀπαντῶμενον εἰς τὰς ἀλλοιώσεις καὶ τὰς ἀλλαγὰς τῶν αὐτῶν λέξεων, τὰς γινόμενας εἰς συγγενῆ ἔθνη. Ὅθεν φρονῶ ὅτι ἡ ἐξήγησις τῶν ἐρμηνειῶν τούτων, πρέπει νὰ ζητηθῇ ἀπὸ ῥίζαν τῆς σανσκριτικῆς ἔχουσιν σύμφωνον τὸ *r* καὶ ὄχι ἐκ τοῦ *pad*, τὸ ὁποῖον, ὡς προεῖπον, ἐγέννησε τὰς πλείστας τῶν ἐθνῶν ὀνομασίας.

Κάλαθος—B. Sevlia—Π. Kōshnika—Βόρ. Cor-nicha.

Περὶ τῆς λέξεως τοῦ *K*. Βράουν οὐδὲν θετικὸν γνωρίζω· αἱ δὲ δύο τελευταῖαι εἶναι παρὰ τῆς σλαβονικῆς *Kosh*, καὶ *Kōshniltza*-κάλαθος.

Σιδηρουργός. B. Masteros—Π. Mastér.—Βόρ. Chipalo.

Αἱ πρῶται δύο λέξεις εἶναι συνήθει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, παρὰ τῆς θηριώδους ἰταλικῆς *maestro*, σημαίνουσα τὸν πρωτοτεχνίτην παντός ἐπαγγέλματος. Τουρκιστί καὶ περσιιστί *ustad*. Τοῦ Βόρρω ἡ ἐτυμολογία μοι φαίνεται καθαρὰ τῶν Ἀσαιογγάνων λέξεις, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον συγγενεῖαι μετὰ τῆς σανσκριτικῆς *kapila* καὶ *kaapila*, μελαγχροινός. Ἡ ἀγγλικὴ σήμερον καλεῖ τὸν σιδηρουργόν, *blaksmith* μέλανα ἐργάτην. Ἡ συνήθης σανσκριτικὴ λέξις ἡ ἐξηγουσα τὸν σίδηρον, εἶναι *loha*, καὶ *lohakara*, ὁ σιδηρουργός.

Εὐμορρός—B. Shuka—Π. Shukār—Βόρ. Jukal καὶ θηλ. Jucali.

Αἱ λέξεις αὗται εἶναι παρὰ τῆς σανσκριτικῆς *su-kara*, συνθέτου ἀπὸ τὴν πρόθεσιν *su*, ἐλληνιστί εὐ, καλῶς, καὶ τὴν ἐπίθετον *kara*-ποιός παρὰ τῆς ῥίζης *kri* (λατ. *creo*) ποιῶ. Παρὰ τῆς δευτέρας *kera*, ἐσχηματίσθη ἡ πάγκοινος περσικὴ *kiar*, φαινομένη εἰς ἀμύπολλα τῆς γλώσσης ταύτης σύνθετα ὀνόματα, καθὼς *hydmetkiar*, ὁ ὑπηρεσίαν ποιῶν-ἄ.

πυρέτας, perhyzkiar-νηστεϊαν ποιῶν, νηστευτής. Ἡ kara τῆς σανσκριτικῆς καθὼς καὶ τῆς περσικῆς, εἰς τὰ σύνθετα αὐτῆς ὀνόματα, φανερόν ἐνέργειαν, ὅθεν ἡ λέξις sukara, σημαίνει τὸν εὐποιῶντα, τὸν γενναῖον δωρητῆρα, καὶ ἐπομένως τὸν ὠραῖον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Εἰς τοῦ K. Βράουν τὴν ἐρμηνείαν γράφει Shukar, εἰς δὲ τοῦ Βόρρω, τὸ τελικὸν γέγραπται εἰς I. Τὸ θηλυκὸν Jucali εἶναι τῆς σανσκριτικῆς τὸ sukaraa. Ἀλλ' οἱ Ἀτσιγγανοὶ σχηματίζουν ἐν γένει ὅλα τὰ θηλυκὰ ὀνόματα εἰς i, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω εἰς τινὰς λέξεις. Ἡ λέξις prakula, τὴν ὁποίαν ὁ Βόρρω δίδει ὡς συνώνυμον τῆς Jucal, ἀπέχει τῆς ἀληθείας· σημαίνει δὲ αὐτὴ τὸν εὐσώματον. Προσθέτει καὶ τὴν λέξιν sukala, γενναῖος εἰς χρῆσιν καὶ δόσιν. Ἡ παραβολὴ τῶν τριῶν ἐρμηνειῶν, καὶ ἡ σημασία τῆς sukara, μὲ πείθει ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς γεννήτρια τῶν λέξεων τούτων τοῦ γλωσσάρου.

Ἄμορρος—B. Kanilee—Π. Naishukar—Βόρ. Chungalo.

Περὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρώτης καὶ τρίτης ὁμολογῶ τὴν ἀγνοίαν μου· εἰς τὴν τοῦ Βόρρω, πιθανὸν αἱ δύο τελευταῖαι συλλαβαὶ νὰ συγγενεύωσι μετὰ τῆς kara. Ἡ δὲ ἐμὴ εἶναι ἡ προμνημονευθεῖσα sukara, μετὰ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου naī-δχι, σανσκριτιστὶ na· καὶ naa-δχι.

Νέος—B. Yernee—Yerni—Βόρ. ἐλλείπει.

Ἡ λέξις αὕτη πιθανὸν νὰ συγγενεύῃ μετὰ τῆς κοινῆς σανσκριτικῆς yuvan-νέος. Λέγω δὲ πιθανόν, διότι καθὼς εἰς τὸσας τῆς Εὐρώπης γλώσσας ἀναφαίνονται ἵχνη τῆς λέξεως ταύτης, οὕτω πιθανόν καὶ οἱ Ἀτσιγγανοὶ νὰ τὴν ἔλαβον ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν. Παρὰ Λατίνοις juvenis-junior, Σλάβοις jun-Ἀγγλο-Σαξ-jung-jong—Γοτθ. jugs-jungs Γερμ. jung—Ἀγγλ. young.

Γέρων—B. Pooree—Π. Paru—Βόρ. Puro.

Καθαρὰ σανσκριτικὴ λέξις pura, σημαίνουσα πρότερον—ἀρχαιότερον, γεννήσασα καὶ τὴν συνήθη περσικὴν pir—γέρων-γηραιός. Παράγεται δὲ παρὰ τῆς ρίζης pura (to precede) προέρχομαι.

Ἀσθενής—B. Nasvallee—Π. Naisvali—Βόρ. Merdo.

Αἱ πρώται δύο ἐρμηνεῖαι εἶναι σύνθετοι παρὰ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου Naī, σανσκριτιστὶ na-δχι, καὶ τῆς λέξεως vali, τῆς ὁποίας τὴν σημασίαν ζητοῦμεν. Τὸ s εἶναι χάριν εὐφωνίας. Ἡ σανσκριτικὴ λέξις bala, σημαίνει ἰσχύον-δύναμιν, καὶ ἐπομένως στράτευμα, ὡς καὶ ἡ κοινωτάτη σλαβονικὴ velii καὶ velikii, μέγας, ἰσχυρός. Ἡ λέξις αὕτη τῶν Ἀτσιγγάνων τακτικοῦ σανσκριτικοῦ τύπου, σημαίνει τὸν ἀσθενῆ, μετατρέψασα τὸ b εἰς v, ὅπως ἔκαμε καὶ ἡ σλαβονικὴ. Ἡ ἐτυμολογία αὕτη σαφηνίζεται ἀπὸ τὴν λατινικὴν debilis, συγκειμένην ἀπὸ τὸ ἀρνητικὸν de καὶ τὴν λέξιν bala—ἀσθενής· τοιαύτη καὶ ἡ σημασία τοῦ de εἰς τὴν λέξιν dearmo—ἀφοπλίζω. Τοῦ Βόρρω ἡ ἐτυμολογία merdo εἶναι παρὰ τῆς σανσκριτικῆς ρίζης mri, θνήσκω, τῆς ὁποίας ἡ μετοχὴ mrita, εἰς μὲν τὴν Σανσκριτὴν σημαίνει τὸν

ἀποθανόντα, εἰς δὲ τοὺς Ἀτσιγγάνους καὶ εἰς ἡμᾶς τὸν μαρ-αινόμενον. Ἴδε κατωτέρω τὴν λέξιν θάνατος. Ἡ ἡμετέρα, ἄρρωστος καὶ ἀσθενής, καὶ ἡ σλαβονικὴ Ne-mozénic παρὰ τοῦ ἀρνητικοῦ Ne καὶ τοῦ ῥήματος mogù-ἰσχύω, ἔχουσι τὸν αὐτὸν σχηματισμὸν τῆς τῶν Ἀτσιγγάνων Naisvalli. Ἡ λέξις αὕτη πρέπει νὰ γράφεται μὲ ἔν I.

Υγιής—B. Sasto—Π. ἐλλείπει—Βόρ. ἐλλείπει.

Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην τοῦ K. Βράουν ἀνάγω εἰς τὴν κοινὴν τῆς σανσκριτικῆς shasta, σημαίνουσαν εὐτυχῆ, ἐπαινούμενον, ἐξαισίον, μετοχὴν τοῦ ῥήματος shasa—εὐλογῶ, εὐχομαι ὑπὲρ τινος. Ἐννοεῖται πόσον φυσικὴ εἶναι ἡ ἐκ τούτου σημασία εἰς τὴν ἄνω εἰρημένην, υγιής. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ ἔλλειψις τῶν δύο ἄλλων λέξεων ἀφίνει τὴν παρχγογὴν ἀσαφῆ.

Οἶνος—B. Mol—Π. Mol—Βόρ—Mol.

Ἡ ὁμοιότης τῶν ἄνω ἐρμηνειῶν σαφηνίζει πληρέστατα τὴν ἐτυμολογίαν αὐτῶν. Ὁ Βόρρω λέγει τὴν λέξιν mol καθαρὰν περσικὴν (a pure Persian word). Ὅτι μὲν ἡ λέξις ταυτόρωνος, εἶναι ἀληθὴς, mul—περσιστὶ, οἶνος.—Ταύτην ὁμῶς καὶ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἀτσιγγανοὶ ἔλαβον ἀπὸ τὴν Σανσκριτὴν madhu—μέθυ—μέλι—ποτὸν μεθυστικόν—οἶνος. Τὸ σύμφωνον dh τῶν Ἰνδῶν οἱ Ἕλληνες ἔτρεψαν πρὸς τὸ μαλακώτερον θ. ὅθεν madhu, μέθυ—Παλ: οἶνος, κυρίως ὁ γλυκὺς, ἡ ὁ ἐκ μέλιτος κατασκευαζόμενος. Διὰ τροπῆς τοῦ dh—εἰς I, «ἐγίνε τῶν Ῥωμαίων τὸ mel, παρὰ τοῦ Ἰνδικοῦ madhu—οἶνος, λιθουανικόν, madus, μέλι—καὶ τὸ γνωστὸν σλαβονικόν med—καὶ τὸ βουλγαρικόν mei—μέλι. Ἡ σανσκριτικὴ λέξις madhu παράγεται παρὰ τῆς ρίζης mad—εὐφραίνομαι, χαίρομαι, μεθύω. Ἐκ ταύτης εἶναι καὶ τὰ γενέθλια τῆς ἄνω περσικῆς mul, καὶ τὸ mest—μεθυσμένος, καὶ τὸ medam—οἶνος. Ταύτην τὴν λέξιν mol, τὴν ὁποίαν ὁ Βόρρω θεωρεῖ περσικὴν, ἀνάγω εἰς τὰς πολυαριθμοὺς διαφόρων ἐθνῶν λέξεις, ὁμοιώνους καὶ ταυτοσημάντους, πάσας παραγομένας παρὰ τῆς σανσκριτικῆς madhu, καὶ μετασχηματισθείσας κατὰ τὴν φυσικὴν καὶ ἰδίαν ἐκάστου ἔθνους προφοράν. Προσθέτω μόνον ὅτι ἡ λέξις madhu, ἥτις τὸ πάλαι ἐσήμαινε πᾶν σῶμα γλυκὺ, ἐδόθη μετέπειτα καὶ εἰς τὸ πνευματικῶδες ποτὸν, τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὴν ἀνάβρασιν παντός γλυκέος σώματος: Παρ. madhupa—μέλισσα, ἀπὸ τὸ ἄνω καὶ τὸ ῥῆμα pa-πίνω καὶ madhudja, παρὰ τοῦ μέλιτος ἐξαγόμενον, δηλ. κηρίον.

Γλυκὺς—B. Goudloo—Π. Guglò—Βόρ. Busne.

Περὶ τῆς λέξεως ταύτης οὐδὲν γνωρίζω.

Ὁξειδίου—B. Shutt—Π. Shut—Shutko—Βόρ. Juter-Juti.

Ἡ λέξις αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὸ μέγα λεικὸν τοῦ Wilson σχεδὸν αὐτολεξεί, shata, μεθερμηνευμένη παρὰ τοῦ ἰδίου sour-ὀξύς, astringent-στυφός. Παράγεται δὲ παρὰ τοῦ ῥήματος shata, ταλαιπωρῶ, προξενῶ λύπην ἢ ἀσθένειαν. Ἄξιον παρατηρήσεως

εἶναι ὅτι ἡ ἐρμὴ δευτέρα ἐρμηνεία λήγει εἰς ko, τὸ σύνθηρ κα τῆς Σανσκριτῆς, μῦθον προστιθέμενον εἰς λέξεις ἐπιθέτους καὶ σωζόμενον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἄστυ-ἀστυκός, λατινιστὶ unus-unicus, καὶ σλαβονιστὶ Bog, Θεός-Bozskii, θεϊκός. Ἡ λέξις shutko σημαίνει μᾶλλον τὸ ὄξος παρὰ τὸ ὀξείδιον. Πιθανὸν νὰ εὐρίσκετο καὶ εἰς τὴν Σανσκριτὴν ἡ λέξις shataka, σημαίνουσα τὸ ὄξυ καὶ στυρόν, ἥτις ὁμοῦ δὲν σώζεται σήμερον εἰς τὰ λεξικά. Ἄλλην λέξιν σανσκριτικὴν amla, ὄξος, εὐρίσκωμεν παραγομένην ἀπὸ ῥίζαν ama, προξενῶ ἀσθένειαν, τζλαιπωρῶ.

Φουσητήρ.—B. Pishata—Π. Pishata—Bor. εἰλείπει.

Ἄκμων—B. Ammune. Π. Amūni—Bor. Amīni.

Σκέπαρνον—B. Sivree—Π. Ἐλλείπει — Bor. Casto.

Περὶ τῶν τριῶν τούτων ὀνομάτων ὀλίγα ἔχω νὰ εἰπῶ. Ἡ πρώτη ἐρμηνεία Pishata, πιθανὸν νὰ συγγενεῖ μετὰ τῆς σανσκριτικῆς ῥίζης pisha, διαλύω, φωτίζω, ἀνάπτω. Τῆς δευτέρας τὰ γενέθλια εἶναι, νομίζω ἐκ τῆς ἡμετέρας ἄκμων, κοινῶς ἀμβύσιον. Τῆς τρίτης ἡ ἐρμηνεία τοῦ Βόρρω, συγγενεῖ μετὰ τῆς σανσκριτικῆς ῥίζης kasha—πλήττω, δοκιμάζω, βραχνίζω, τῆς ὁποίας ἡ μετοχὴ kashta, σημαίνει τὸν βραχνίζοντα καὶ τὸ βραχνιστήριον, ἢ τὸν πλήττοντα καὶ τὸ πλήκτρον, ὅπως ἀπαραλλάκτως σημαίνει καὶ παρὰ τοῖς Ἀτσιγγάνοις.

Χοῖρος — B. Baleetcha — Π. Balitcha — Bor. Balicho.

Παρ. τὸ σανσκριτικὸν ἐπίθετον balin—δυνατός-ισχυρός, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν χοῖρος, παρὰ τῆς πρὸ ὀλίγου ἐρμηνευθείσης hala-δύναμις-ισχύς. Ἡ λήγουσα μαρτυρεῖ τὴν συνήθη σανσκριτικὴν λήγουσαν ka, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω ἀνερέαμεν. Ἡ λέξις οὕτως σχηματίζομένη, δὲν εὐρίσκεται εἰς τὰ λεξικά τῆς Σανσκριτῆς. Ὁ σχηματισμὸς ἐπιθέτου λήγοντος εἰς ka, παρ' ἄλλου, εἶναι συνήθης τῆς Σανσκριτῆς, τῆς ὁποίας πολλὰ ἐπίθετα μετὰ καιρὸν ἐγίναν ὀνόματα, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς ὁ χωρικός, ὁ οἰκιστής κτλ.

Ὄρνις — B. kahnee — Π. kaīnā — Bor. Cañi.

Καθὼς τῆς προηγουμένης οὕτω καὶ τῆς παρούσης ἡ ἐρμηνεία εἶναι σαφειστάτη, παρὰ τῆς Σανσκριτικῆς khansa—ὁ χῆν, γένους ἀρσενικοῦ, καὶ khansi ἡ χῆν. Ἐντεῦθεν ἡ ἡμετέρα χῆν, ἀποκοπὴ τοῦ τελικοῦ s, καὶ ἡ λατινικὴ anser ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ kh. Παρὰ Γερμανοῖς gaus καὶ hahn, παρὰ Σλάβοις gus καὶ gonsi. Αἱ λέξεις αὗται εἰς τὰ στόματα τῶν ἐθνῶν ἔχασαν τὴν πρώτην αὐτῶν σημασίαν, διότι τὸ hahn τῶν Γερμανῶν σημαίνει τὸν ἀλεκτρούνα, καὶ ἡ Ἀγγλικὴ hen, τὴν ἡμετέραν κοινὴν ὀρνίθα. Καθὼς λοιπὸν τῆς Σανσκρ. τὸ ἀρκτικὸν kh, εἰς ἄλλας διαλέκτους, ἐστράπη εἰς g—παρὰ Γερμ. gaus καὶ Ἀγγλ. goose, οὕτως καὶ οἱ Ἀτσιγγανοὶ ἔστρεψαν αὐτὴ εἰς k, ἀποκόψαντες τὸ τελικὸν s καὶ διασώσαντες τὸν θηλυκὸν τῆς σανσκριτικῆς σχηματισμὸν khansi. Τὴν παραγωγὴν

ταύτην ἐνισχύει καὶ ἄλλη λέξις τῶν Ἀτσιγγάνων, ἀναπερομένη παρὰ τοῦ Βόρρω gusto—χῆν. Ἡ Ἀτσιγγανίς, ἀρῶ μοι εἶπεν ὅτι kaīnā λέγουσιν τὴν ὀρνίθα, ἐπρόσθεσε καὶ τὴν λέξιν παπῖνα διὰ τὴν χῆνα. Ὑποπτεύομαι ὁμοῦς ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ ἡμετέρα δηρώδης πάπια.

Ἰχθύς—B. Matcho—Π. Matcho—Bor. Macho.

Ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ σανσκριτικὴ matsya καὶ malsa—ἰχθύς, ἐν γένει, παραγομένη παρὰ τοῦ madi, τέρεται καθὼς καὶ ἡ συνώνυμος matech—ἰχθύς. Τὴν λέξιν ταύτην ἡ Περσικὴ ἔκαμε mahi. Ὁ ἀναγνώστης παρατηρεῖ ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ὠνόμασαν τὸν ἰχθὺν matsya—τερεπὸν, εὐχάριστον, ἀπαραλλάκτως καθὼς ἡμεῖς ὀψάριον τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄψον. Τοιαύτην ἐν γένει ὑπόληψιν εἶχεν ἡ ἰχθυοφαγία τὸ πάλαι, ὥστε καὶ οἱ κατοικήσαντες τὴν Εὐρώπην ἀπόγονοι τῶν Ἰνδῶν, ὠνόμασαν αὐτὸν piscis, τὸ ἁπλοῦς, κατ' ἐμὲ, συγγενεῖ μετὰ τῆς σανσκριτικῆς pishita—κρέα. Δὲν συμφωνῶ μετὰ τοῦ Bopp, παραγοντος τὸ Ἰβηρικὸν meas ἰχθύς—καὶ measach—ἰχθυώδης, παρὰ τῆς σανσκριτ. matsya. Φρονῶ δὲ ὅτι, ὡς οἱ Λατῖνοι οὕτω καὶ οἱ Ἰβηροὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἰχθὺν ἐν γένει τὸ ἐπίθετον κρέας. — Παράγω λοιπὸν τὴν λέξιν μᾶλλον παρὰ τῆς σανσκριτικῆς aamisha—κρέας.

Πάντες — B. Sarvillee — Π. Sarvilo — Bor. Sarò.

Ἀπράλλακτος σχεδὸν ἡ κοινωτάτη σανσκριτικὴ sarva, ὅλος, πᾶς, ἀέριος. Περὶ τῆς τελικῆς συλλαβῆς lee, καὶ lo, ἄλλο νὰ εἰπῶ δὲν γνωρίζω, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ συγγένεια μετὰ τῆς συγγενοῦς σανσκριτικῆς sarviya, — ἀνήκων εἰς ὅλους, ἀρμόδιος εἰς ὅλους. Ἡ ὑστέρω συλλαβὴ μετὰ καιρὸν ἐστράπη εἰς lo, καθὼς καὶ οἱ Ἰσπανοὶ ἔστρεψαν τὸ filius εἰς hijo, καὶ ἡμεῖς τῆς σανσκριτικῆς τὸ anyas εἰς ἄλλος.

Αἱ παρεκτροπαὶ τῶν διαλέκτων ἀκολουθοῦσι κανόνας τινὰς τῶν ὁποίων τὴν ἀλήθειαν ἔδειξεν ὁ αἰμνηστος Κοραῆς εἰς τὰ περὶ τῆς γλώσσης ἡμῶν μελετήματα αὐτοῦ. Τοὺς κανόνας τούτους φαινομένους εἰς τὴν ἑλληνικὴν, καὶ τόσον ἐμμέτρως παρ' αὐτοῦ ἐξηγουμένους, ἀνευρίσκει ὁ φιλομαθὴς ἀναγνώστης εἰς ὅλην ταύτην τὴν ὁμόφυλον γενεάν τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Τὰ τῆς Σανσκριτῆς μελετήματα εἶναι ἀκόμη ἀτελῆ, ἡ γλῶσσα ἀνεξερεύνητος· ὅθεν ἄλλοι ἀκολουθῶς, εὐτυχέστεροι ἡμῶν, θέλουσι διορθῶσαι πάμπολλα ἐσφαλμένα. Ταῦτα παρακαλῶ τὸ εἰδῆμανα ἀναγνώστην νὰ ἐνθυμηται καὶ εἰς τὰ παρόντα ἡμέτερα μελετήματα.

Ὀλίγος—B. Harean—Π. Harnò.—Bor. εἰλείπει.

Τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἐτυμολογίαν ὀλότελα ἀγνοῶ.

Πολύς—B. Bout—Π. But—Bor. Baribu-Bus.

Ἡ λέξις αὕτη πιθανὸν νὰ παράγεται παρὰ τῆς σανσκριτικῆς puru, πολὺς, ἥτις ἐγέννησε καὶ πολλὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λέξεις, ὡς τὴν τῶν Γότθων rilu—τῶν Γερμανῶν viel—Ἄλλαι δύο λέξεις σαν:

σκανδικαὶ bara καὶ vara — ἐξαίσιος — ἐξαίρετος, συγγενεύουσι μετ' αὐτῆς. Προτιμῶ τὴν πρώτην paru, ὡς φυσικωτέραν, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀτσιγγανοὶ τῆς Ἰσπανίας ἐφύλαξαν γνησιωτέραν πασῶν τῶν ἄλλων φυλῶν. Ὅτι ἡ λέξις αὕτη συγγενεῖται μετὰ τῶν ἄνω σκανδικῶν, μαρτυρεῖ ἡ λέξις Baricuntus — ἀρχηγὸς συμμορίας Ἀτσιγγάνων — ἀναφερομένη παρὰ τοῦ Βόρρω — Bari-cuntus κατὰ λέξιν — μέγας κόντες — ἡ λέξις vara — σημαίνει — μέγας, ἐξαίρετος — Αἱ κοιναὶ λέξεις τῶν ἐθνῶν εὐκολὰ παραμορφώνονται.

Υψηλός — B. Utcho — Π. Utchó — Βόρ. Saste.

Ἀπαράλλακτος ἡ λέξις αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὴν σκανδικὴν γλῶσσαν, utchicha — ὕψελος — παρὰ τῆς κοινῆς ut — πρὸς τὰ ἄνω — καὶ τοῦ συμφώνου ka, τρεπομένου, χάριν εὐφωνίας εἰς ich — Πιθανὸν ἡ ἐρμηνεία τοῦ Βόρρω νὰ συγγενεῖται μετὰ τῆς σκανδικῆς shasta — εὐτυχής — ἐξαίσιος, μέγας — τὸ δὲ οὐδέτερον shastani — σημαίνει τὸ σῶμα ἀπλῶς ὅθεν καὶ ἡ ἐρμηνεία αὕτη τοῦ Βόρρω.

Μικρόσωμος — B. Harnoo — Π. Khurdó — Βόρ. Chirdo.

Ἡρεὶ τῆς πρώτης τοῦ Κ. Βράουν, ἀγνοῶ τί νὰ εἶπω ὑποπτεύομαι μὴν ἵνα λανθασμένη ὡς καὶ ἡ προηγουμένη, ὀλίγος — Ἐσώχυσεν ὁ Ἀτσιγγανὸς τὰς δύο λέξεις τὰς ὁποίας ἴσως ὁ Κ. Βράουν ἀπαγγέλλων δὲν ἐσαφήνισεν ἀρκετὰ. Ἡ ἐμὴ καὶ ἡ τοῦ Βόρρω εἶναι συγγενεῖς, σχεδὸν ὁμόφωνοι, ἀναγόμεναι εἰς τὴν σκανδικὴν ῥίζαν krita — κόπτω — τέμνω — ὅθεν καὶ ἡ λατινικὴ curtus, σημαίνουσα πρῶτον τὸν κομμένον, καθὼς ὁ ποιητὴς Ὀράτιος — Iudaeus curtus, καὶ εἶτα τὸν ἑλλειπῆ καὶ μικρόσωμον. Εἰς τὰς λατινικὰς διαλέκτους ἐπεκράτησεν ἡ δευτέρα αὕτη σημασία. Ἰταλιστὶ corio, γαλλιστὶ court, καὶ γερμανιστὶ kurz — Ἡ ἡμετέρα κυρτός, τῆς αὐτῆς οὕτα παραγωγῆς μετὰ τῆς λατινικῆς curtus, παρὰ τῆς ἄνω σκανδικῆς kritus, ἐσήμαινε κυρίως τὸν καμπύλον, τὸν κοινῶς λεγόμενον καμπύρην.

Τῆς αὐτῆς ῥίζης παράγωγα φρονῶ ὅτι εἶναι καὶ ὁ κουρεὺς, καὶ τὸ κουρεῖον, καὶ ἡ κουρίς, ἐργαλεῖον ἐπιτήδειον εἰς κόρυμψιν, ἡ μετοχὴ krita, τοῦ ῥήματος kriti, καθὼς ἐγέννησε τὴν λατινικὴν curtus, καὶ τὴν ἑλληνικὴν κυρτός, πιθανὸν νὰ ἐγέννησε καὶ τὰς δύο ταύτας khurdó, καὶ chirdo Ἡ παραβολὴ αὕτη μὲ πείθει, καὶ δὲν βλέπω διατί ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ταύτης, τόσον σαφὴς εἰς τὴν λατινικὴν, νὰ μὴ προσαρμοσθῇ καὶ εἰς ταύτην τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀτσιγγάνων.

Πόρνη — B. Lobnee — Π. Nubli — Βόρ. Lumi Lumiaka.

Τὸ σκανδικὸν ἐπίθετον lobhin καὶ τὸ θηλυκὸν αὐτοῦ lobhini, παρὰ τῆς ῥίζης lobha — ἐπιθυμία ὀρεξις, σημαίνει τὸν ἐπιθυμοῦντα, ὀρεγόμενον καὶ φιλάργυρον. Τὸ σχεδὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ lubdhaka τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει ἡ δευτέρα ἐρμηνεία τοῦ Βόρρω, παρὰ τῆς lobha — ἐπιθυμῶ, σημαίνει τὸν ὀρεγόμενον, κυρίως δὲ τὸν πορνομανῆ καὶ πορνόφιλον. Οὐ-

τω καὶ τὸ lobhini, καὶ τῶν Ἀτσιγγάνων τὸ Lobnee, καὶ μεταβολὴ τοῦ l εἰς n, Nubli σημαίνει τὴν πορνομανῆ, καὶ αὐτὴν τὴν πόρνην.

Πρόβατον — B. Bakroo — Π. Bakró — Βόρ. Bracuni — Bacria.

Τὴν δευτέραν ἐρμηνείαν τοῦ Βόρρω, θέτω κατόπιν τῆς ἄλλης, ἂν καὶ ὁ ἴδιος ἐξηγῇ ταύτην a goal, αἶγα· μὲ φαίνονται ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ γένους λέξεις.

Ἡ σκανδικὴ ῥίζα bukka, σημαίνει ὕλακτῶ, φωνάζω, ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων bukka καὶ buukka ἔλεγον οἱ Ἰνδοὶ τὴν αἶγα. Τῆς αὐτῆς σημασίας λέξις εἶναι καὶ ἡ brikka, δεχομένη τὸ σκανδικὸν φωνῆεν ri, ἀντὶ τῶν φωνηέντων u καὶ uu ὅθεν ἡ λέξις brikka σημαίνουσα τὸ πάλαι τὴν αἶγα, ἐφύλαξε τὴν αὐτὴν σημασίαν ἀναλλοίωτον μετὰ τῶν Ἰσπανῶν Ἀτσιγγάνων, καὶ ἐδόθη καὶ εἰς τὸ πρόβατον ἀπὸ τοῦς Ἀτσιγγάνους τοῦς κατοικοῦντας τὴν Τουρκίαν. Ἡ μετάθεσις τοῦ συμφώνου r εἶναι συνήθης καὶ εἰς ἡμᾶς, λέγοντας· ἐργαστήριον — ἀγραστήριον, κρόκος-κορκός. Τὴν ἀληθῆ δὲ τῆς λέξεως ταύτης ἐτυμολογίαν, ἀποδείκνυσι καὶ τινῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν λέξεις. Παρὰ Γερμανοὺς Boch, Ἀγγλοὺς Buck, Γάλλοις Bouc — τράχος.

Ναί — B. Naugar — Π. ἐλλείπει — Βόρ. Auga.

Νομίζω ὅτι εἰς τὸ γλωσσάριον τοῦ Κ. Βράουν, εἰσέφρησε λάθος, διότι τοιοῦτο καταφατικὸν μόριον ἀδύνατον νὰ ἔχῃ πρώτην συλλαβὴν τὸ ἀρνητικὸν Na. Τοῦ Βόρρω, ἂν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον σκοτεινὴ, πιθανὸν νὰ ἀνάγεται εἰς καθαρὰν σκανδικὴν γέννησιν. Ἡ λέξις auga σημαίνει μέλος, ἡ μᾶλλον μέρος-τινος πράγματος. Τὴν μεταχειρίζονται οἱ Ἰνδοὶ καθὼς ἡμεῖς εἰς τὰς λέξεις-τετραμελῆς, πενταμελῆς κτλ. Παρὰ τῆς σκανδικῆς tchaturanga — τετραμελῆς-ὄνομα δοθέν εἰς τὸ κοινὸν παίγνιον, τὸ παρ' ἡμῶν σκάκιον, παρὰ δὲ τῶν Περσῶν καὶ Ὀθωμανῶν satrandi λεγόμενον, καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας τὸ πάλαι παρὰ τεσσάρων παιζόμενον. Ἡ λέξις anga, ὡς αἱ πλείοτεσαι σκανδικαὶ λέξεις, ἔχει πλείστας σημασίας, τῶν ὁποίων μία σημαίνει, πλείοτερον, μᾶλλον, καὶ γίνεται χρῆσις αὐτῆς ὅπως καὶ ἡμεῖς πολλάκις μεταχειριζόμεθα τὸ βίβλια, μάλιστα, ἀντὶ τοῦ καταφατικοῦ Naί. Πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ σύνθετος λέξις augakarana — συμφωνία-κατάφασις. παρὰ τῆς auga, καὶ karana πρᾶξις-σημαίνουσα κάμνω (nuga) κατάφασιν. Εἰς τὴν σύνθετον ταύτην λέξιν φαίνεται ἡ σημασία τὴν ὁποίαν εἰς τὸ γλωσσάριον αὐτοῦ ἀναφέρει ὁ Βόρρω, καὶ τῆς ὁποίας ἔχνη φυλάττει ἡ ἐρμηνεία τοῦ Κ. Βράουν, ἂν καὶ κατ' ἐμὴν γνώμην λανθασμένη.

Τὸ τελικὸν σύμφωνον τῆς ἐρμηνείας τοῦ Κ. Βράουν πρέπει ν' ἀποκοπῇ· διότι ἡ λέξις auga, οὕσα γένους οὐδετέρου, δὲν ἔδυνάτο νὰ γραφθῇ καθὼς τὰ ἀρσενικά μὲ s τελικόν, καὶ νὰ τραπῇ τοῦτο εἰς r, καθὼς πρότερον ἀπεδείξαμεν εἰς πολλάς προσημεινευθείσας λέξεις.

*Οχι—B. Nee—Π. Niné—Βόρ. Na-Nanai-Nasti-Ne.

Εύκολος ἡ ἐρμηνεία τῶν συγγενῶν τούτων λέξεων. Παρὰ Σανσκρίταις na καὶ naa—ὄχι, μόρια συνηθέστατα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Εἰς ἡμᾶς ἐφυλάχθη εἰς τινὰς λέξεις, καθὼς νη-κηδής-ἀμέριμος-νη-κερδής-ἀκερδής, καὶ εἰς ἄλλας, ὅπου μέχρι σήμερον δὲν τὸ ὑποκτευόμεθα, καθὼς νέφος παρὰ τῆς σανσκριτικῆς nabhas, συγκειμένης ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ na καὶ bhas—φῶς-ἀφώτιστος. Ἐνθυμίζω τὸν ἀναγνώστην ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, ἡ λέξις αὕτη ἐσθμαίνει καὶ νέφος καὶ σκότος. Τὸ ἀραβικὸν τοῦτο μόριον na εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν σανσκριτικὴν συντεταγμένον ὡς καὶ παρ' ἡμῖν. Παρ. nakula ἀγενής, παρὰ τοῦ na καὶ kula—γένος. Ἡ τρίτη τοῦ Βόρρω ἐρμηνεία εἶναι ἀξιοσημείωτος, ἀπαραλλάκτως τοιαύτη εὐρισκομένη εἰς τὴν σανσκριτικὴν γλῶσσαν, nasti (δὲν εἶναι) ὄχι, σύνθετος παρὰ τοῦ na, καὶ τῆς asti, τρίτου ἐνικοῦ προσώπου, τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος asa—εἶμαι· τὸ ἐλληνικὸν ἐστί. Ἐδῶ ἀνάγω καὶ τὸ astis, ἄλλην λέξιν τοῦ γλωσσαρίου τοῦ Βόρρω, ἐξηγουμένην possible — πιθανός. Ἡ σανσκριτικὴ asti, ἐκτὸς ὅτι σημαίνει ἀπλῶς τὸ ἐστί τῶν Ἑλλήνων, ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν τούτου τοῦ astis τοῦ Βόρρω. Παρὰ Σανσκρίταις astinaasti, τὸ ἀμφίβολον, ἢ, ὅπως λέγομεν συνήθως, εἶναι δὲν εἶναι. Μετὰ τοῦ μορίου τοῦ τελικοῦ, ka—nastika, σημαίνει τὸν ἀρνούμενον τὴν ὑπαρξιν (Θεοῦ) ἄθεον. Ἡ περσικὴ ἔχει ὁμοίαν λέξιν nist (δὲν εἶναι ὄχι) σύνθετον παρὰ τοῦ ἀρκτικοῦ ne, καὶ τοῦ est—ἐστί-εἶναι. Τῆς περιέργου ταύτης συμφωνίας τῆς γλώσσης τῶν Ἀταιγγάνων μετὰ τῆς Σανσκρίτης ἐδυνάμεθα πλειοτέρας ἀποδείξεις νὰ δώσωμεν, παραβάλλοντες τὸ ἀρνητικὸν τοῦτο μόριον μετὰ τῶν συνήθων ὁμοίων λέξεων τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἀρκοῦσιν ὁμῶς τὰ ἄνω εἰς τὸν σκοπὸν μας.

Καλός — B. Latcho — Π. Latchò — Βόρ. Lacho—Tendo.

Καλλήτερος—B. Daha latcho—Π. Butla latchò. Feter.

Κάλλιστος — B. Boat latcho — Π. Ἑλλεῖπει. Βόρ. Ἑλλεῖπει.

Ἡ λέξις Latcho μοι εἶναι παντάπασιν ἄγνωστος, καὶ εἶμαι ἀνίκανος νὰ μορφώσω τὴν παραμικράν εἰκασίαν. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ συγκριτικοῦ γραμμένου Daha latcho, παρὰ τοῦ K. Βράουν εἶναι ἡ τουρκικὴ daha—ἔτι, ἀκόμη, μετὰ τῆς ὁποίας σχηματίζουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ συγκριτικὰ αὐτῶν ἐπίθετα. Ἡ ἐμὴ Butla εἶναι ὁ τακτικὸς συγκριτικὸς σχηματισμὸς τῆς λέξεως Bust ἢ But, τὴν ὁποίαν προανέφεραμεν (ἴδε πολὺς). Ἐνδέχεται νὰ ἐπροφέρετο Butra, παρὰ τῆς Butaras, σχηματισμὸς συνήθης τῶν σανσκριτικῶν συγκριτικῶν. Τοῦ Βόρρω τὸ Feter πιθανὸν νὰ συγγενεύῃ μετὰ τῆς λέξεως bhata, καὶ συγκ. bhatacas.

Ἡμέρα — B. Ghives — Π. Ghives — Βόρ. Chibes.

Ἀνάγεται ἡ λέξις αὕτη εἰς τὴν σανσκριτικὴν diva, σημαίνουσαν οὐρανὸν, ἡμέραν. Παρὰ τῆς deva συγγενοῦς λέξεως, ἐγενεν ἡ λατινικὴ Deus καὶ divinus, καὶ ἡ ἡμετέρα Θεός. Παρὰ τῆς diva εἶναι ἡ τῶν Λατίνων dies, καὶ τὸ ἐπίθετον diurnus, λεγόμενον παρὰ μὲν τῶν Ἰταλῶν σήμερον giorno, ἡμέρα, παρὰ δὲ τῶν Γάλλων jour-journée καὶ τῶν Ἀγγλῶν journey. Καθὼς λοιπὸν οἱ Ἰταλοὶ εἰς ταύτην τὴν λέξιν ὡς καὶ εἰς τὸ radius-raggio-ἀκτίς, ἔτρεψαν τὸ d εἰς g, οὕτω καὶ οἱ Ἀταίγγανοι ἔκαμαν τὸ diva, ghives. Τοῦ Βόρρω ἡ ἐρμηνεία σαφηνίζεται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν Γερμανῶν, τρεπόντων συνήθως τὸ d τῆς Σανσκρίτης εἰς z, οὕτω dvi-δύω, zwei—dashan, δέκα, zehn.

Νύξ — B. Rakilo—Π. Rakilò — Βόρ. Rachì.

Ἡ νύξ τῶν Ἑλλήνων, ἡ nox τῶν Λατίνων καὶ ἡ noshì τῶν Σλάβων πηράγονται παρὰ τῆς κοινῆς σανσκριτικῆς nish—νύξ, ἐχούσης καὶ naktam, ἐπὶ ῥῆμα παρὰ τῆς αὐτῆς ῥίζης, σημαίνον διὰ νυκτός—de nocte. Ἄλλη λέξις συνηθεστέρα ταύτης τῆς nish, εἶναι ἡ ratii, παραγομένη κατὰ Bopp, παρὰ τῆς ῥίζης ram-ἀναπαύω. Αἱ ἐρμηνεῖαι αὗται καὶ αἱ τρεῖς ὁμοιάζουσιν, ἀλλ' ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν λέγων, ὅτι μὴ δυνηθεῖς μέχρι τοῦδε νὰ εὕρω μηδεμίαν εὐλογον συγγένειαν τῶν λέξεων τούτων μετὰ τῶν ἄνω ἀναφερομένων σανσκριτικῶν, οὐδὲ εἰκασίαν τολμῶ νὰ ἐκφέρω.

(Ἐπτεται συνέχεια.)

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ (*).

—200—

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1818 ἔτους ἡμέραν Κυριακὴν, ἐνῶ μετ' ἄλλων ἡτοιμαζόμεν νὰ ἐξέλθω εἰς περίπατον, αἰφνης φρουρὰ στρατιωτῶν ἐλθοῦσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου διετρίβομεν, ἐκλείσε τὰς θύρας, καὶ περιελθοῦσα ὅλους τοὺς θαλάμους, παρέλαβε τὰς κλεῖς, καὶ ἐδοκίμασε μήπως τις ἐξ αὐτῶν ἀνοίγῃ τὸν θάλαμον τοῦ Ἑβραίου Χασκέλη, τραπεζίτου τοῦ Χαλὲτ ἐφέντη, πρωθυπουργοῦ τοῦ Σουλτάν Μιχαμούτη· ἀλλὰ μὴ ἐπιτυχοῦσα τοιαύτην, μᾶς ἐπέστρεψεν αὐτὰς, διατάξασα νὰ κλείσωμεν τοὺς θαλάμους, καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰς κλεῖς εἰς τὸν ξενοδόχον. Ἡμᾶς δὲ ὅλους, ὑπρέτας καὶ κυρίους περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ἀπήγαγον εἰς φυλακὴν ὀνομαζομένην Zircân Kapısı.

Ἐγένετο δὲ τοῦτο ἐνεκα τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ.

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Τῇ περιέργῳ ταύτῃ ἱστορικῇ ἐκθεσὶ ἀναπολοῦσαν τὴν πρὸ τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος δικαστικὴν ἐνέργειαν τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἔχουσας καὶ γεγραμμένην μετ' ἀφιλείας, συνιστᾷμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ΠΑΝΔΩΡΑΣ.